

Tillstånd och upplysning

Lantbrukarnas Ekonomi AB
105 33 Stockholm

Ansökan om nöddispens på växtskyddsområdet för Raptol

1. Beslut

Kemikalieinspektionen bifaller ansökan om dispens från kravet på produktgodkännande för nedanstående produkt.

Produktnamn	Raptol
Regnr	5351
Gäller från och med	6 juni 2023
Gäller till och med	31 augusti 2023

Specificerade användningsvillkor framgår av beslutsbilagan.

2. Beskrivning av ärendet

Vi fick in er ansökan om dispens den 19 maj 2023.

Sökande	Lantbrukarnas Ekonomi AB 105 33 Stockholm
Typ av dispens	Begränsad och kontrollerad användning vid nödsituation
Produktnamn	Raptol
Produktens registreringsnummer	5351

Verksamma ämnen	Rapsolja ¹ raffinerad Pyretriner ²
Funktion	Insekticid
Sökt användningsområde	Mot trips i odlingar av jordgubbar på friland och i tunnel.

Livsmedelsverket har gjort en bedömning av resthalter samt risken för konsumenter.

2.1 Era motiv till ansökan om dispens

Det saknas även i år effektiva preparat eller metoder för att kunna skydda jordgubbar på friland och i tunnel mot angrepp av trips.

Risken för angrepp av trips är ett återkommande problem i jordgubbsodlingen. Tripsangrepp i blommande jordgubbsplantor orsakar omfattande skador på bären och gör att de inte går att sälja.

Produkten Raptol har tidigare haft ett bredare godkännande, som omfattande jordgubbsodlingar, men det löpte ut 2018. Godkännandet för produkten Fastac 50 med god effekt mot trips löpte ut 2021 och har inte förnyats. Därför saknas i år andra preparat med motsvarande användningsområde i Sverige.

Ni tagit fram nödvändigt underlag och ansökt om utvidgat produktgodkännande för mindre användningsområde, UPMA, för Raptol mot trips i odlingar av jordgubbar.

Raptol har kort karenstid och kan användas vid sena angrepp av trips.

¹Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/708 av den 5 maj 2022 om ändring av genomförandeförordning (EU) nr 540/2011 vad gäller förlängning av godkännandeperioderna för de verksamma ämnena 2,5-diklorbensoesyra-metylester, ättiksyra, aklonifen, aluminiumammoniumsulfat, aluminiumfosfid, aluminiumsilikat, beflubutamid, bentiavalikarb, boskalid, kalciumkarbid, kaptan, cymoxanil, dimetomorf, dodemorf, etefon, eten (etylen), extrakt av teträd, restprodukter från destillering av fett, fettsyror C7–C20, fluoxastrobilin, fluokloridon, folpet, formetanat, gibberellinsyra, gibberelliner, hydrolyserade proteiner, järnsulfat, magnesiumfosfid, metam, metamitron, metazaklor, metribuzin, milbemektin, fenmedifam, pirimifosmetyl, växtolja/nejlikolja, växtolja/rap- och rybsfröolja, växtolja/grönmyntaolja, propamokarb, prokinazid, protiokonazol, pyretriner, kvartssand, fiskolja, repellenter (doftämnen) av animaliskt eller vegetabiliskt ursprung/fårtalg, S-metolaklor, fjärlsferomoner med raka kolledor, sulkotriol, tebukonazol och urea

² Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/708 av den 5 maj (se ovan)

2.1.1 Beskrivning av alternativ

I Sverige är användningen av biologisk bekämpning i form av olika varianter av rovkvalster vanlig i odlingar av jordgubbar i tunnel och på friland i förebyggande syfte, men dessa kan endast hantera angrepp som är mindre omfattande.

Mavrik (tau-fluvalinat), Movento SC 100 (spirotriamat) och NeemAzal-T/S (azadiraktin) är godkända kemiska preparat för bekämpning av insektsangrepp i jordgubbar. Dessa preparat har dock en begränsad effekt på trips. Det saknas framför allt produkter med kort karenstid som kan hantera stora angrepp av trips under blomningsstadiet.

Insektsnät och väv är inget alternativ då trips är små och tar sig lätt genom nätet.

2.1.2 Fara för skördebortfall av jordgubbar

Skörden av jordgubbar uppgick år 2021 till 15 900 ton. Skördeförlusterna utan behandling mot trips uppskattas till mellan 10 och 30%. Värdet på jordgubbar har uppskattats baserat på senaste statistik (Jordbruksverkets statistikdatabas, åren 2019 och 2020) till ca 44 SEK/kg. Den totala skördeförlusten riskerar att bli mellan 72 och 217 miljoner kronor.

2.2 Er beskrivning av åtgärder för att undvika upprepad dispens

Ni har sökt om dispens för samma användning en gång tidigare (diarienummer H22-05737). Ni har lämnat in en ansökan om UPMA för jordgubbar, den inkom 20 februari 2023. Kemikalieinspektionen har inte hunnit hantera ansökan.

3. Tillämpliga bestämmelser

Ett växtskyddsmedel får endast släppas ut på marknaden och användas om det har produktgodkänts i den berörda medlemsstaten enligt artikel 28 i förordning (EG) nr 1107/2009.³ Kemikalieinspektionen får dock i särskilda fall ge dispens från kravet på godkännande och tillåta att ett växtskyddsmedel, under högst 120 dagar, släpps ut på marknaden för begränsad och kontrollerad användning, om en sådan åtgärd framstår som

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG

nödvändig på grund av en fara som inte kan avvärjas på något annat rimligt sätt. Det framgår av artikel 53 i förordningen.

4. Kemikalieinspektionens bedömning

Kemikalieinspektionen bedömer att ni har visat att trips i fält- och tunnelodlingar av kan utgöra ett hot mot växtproduktionen av jordgubbar.

Vi bedömer att ni vidtagit åtgärder för att komma ifrån behovet av fortsatt dispens genom att ansöka om UPMA för Raptol för bekämpning av trips. Ansökan har inkommit men inte hunnit hanteras i tid för säsongen 2023.

Kemikalieinspektionen bedömer att ni har visat att faran som beskrivits inte kan avvärjas på något annat rimligt sätt än genom dispens för växtskyddsmedlet Raptol för användning mot trips i odlingar av jordgubbar på friland och i tunnel. Att ge dispens framstår därför som nödvändigt.

Den sökta användningen av växtskyddsmedlet förväntas inte utgöra någon risk för konsumenter vid användning enligt föreskrivna villkor.

4.1 Motivering av villkor

4.1.1 Villkor för skydd av miljö

Vi bedömer att användningen av produkten kan innebära risker för vattenlevande organismer och insekter som inte är mål för behandlingen, inklusive bin.

Vi beslutar därför att vid spridning med bomspruta ett anpassat skyddsavstånd ska bestämmas med hjälp av Säkert växtskydds "Hjälpreda vid bestämning av anpassade skyddsavstånd. Lantbruksspruta med bom". Vid spridning närmare än 100 m från sjöar, vattendrag eller öppna diken ska dessutom utrustning som reducerar avdriften med minst 50 % användas. Vid användning av avdriftsreducerande utrustning ska skyddsavstånden i hjälpredan läsas i kolumnen för grov duschkavalitet.

Vid spridning med handhållen spruta i tunnelodlingar närmare än 100 m från sjöar, vattendrag eller öppna diken ska tunnelns långsidor vara nedrullade. Alternativt ska appliceringen ske med handhållen spruta med sprayskärm.

För att skydda bin och andra pollinerande insekter får växtskyddsmedlet inte spridas på blommande växter där pollinerande insekter aktivt söker efter föda.

4.1.2 Slutsats

Kemikalieinspektionen bedömer att ni har visat att kraven i artikel 53 i förordning (EG) nr 1107/2009 är uppfyllda mot bakgrund av de skäl som redovisats ovan.

Kemikalieinspektionen bifaller därför er ansökan om dispens för den önskade perioden 6 juni till 31 augusti 2023 (87 dagar) och med de villkor som framgår av bilagan.

5. Att överklaga

Ni kan överklaga vårt beslut till mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt, men ni ska skicka överklagandet till Kemikalieinspektionen. Ni kan skicka överklagandet med post eller e-post.

Adress

Kemikalieinspektionen
Box 2
172 13 Sundbyberg

E-postadress

kemi@kemi.se

Vi måste få överklagandet inom tre veckor från den dag då ni tog emot beslutet.

Förklara hur ni vill att beslutet ska ändras och varför. Överklagandet ska dessutom innehålla följande uppgifter:

- Diarienummer och datum för beslutet som överklagas
- namn, företag eller organisation
- personnummer eller organisationsnummer
- postadress och e-postadress
- telefonnummer (hemligt telefonnummer behöver bara lämnas om domstolen begär det)
- om ni har ett ombud ska ni även ange ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer.

Vi avgör om överklagandet kommit in i rätt tid och om beslutet ska ändras innan vi skickar det till mark- och miljödomstolen.

6. Beslutande

Beslutet har fattats av

Christoffer Hamark
Beslutande, enhetschef

Lena Hansson
Föredragande, handläggare

Villkor för användning av Raptol - Dispens under perioden 2023-06-06 till 2023-08-31

Användning och syfte

Gröda/ situation	Var/ område	Syfte	Behandlings- utrustning/ metod	Utvecklings- stadium/ tidpunkt	Max antal behand-lingar	Minst antal dagar mellan varje behandling	Minst antal dagar mellan sista behandling och skörd	Max dos vid en enskild behandling på den yta som behandlas		Övriga villkor och förtydliganden
								Produkt	Verksamt ämne	
Jordgubbar	Fält	Mot trips	Bomspruta	BBCH 51-75	2 under dispens- perioden	5 dagar	3 dygn	6 L/ha	27,5 g pyretriner/ha 5 kg rapsolja/ha	
Jordgubbar	Tunnel	Mot trips	Bomspruta, handhållen spruta	BBCH 51-75	2 under dispens- perioden	5 dagar	3 dygn	6 L/ha	27,5 g pyretriner/ha 5 kg rapsolja/ha	

Ytterligare villkor

Kategori	Villkor	Anmärkning
Tillredning av brukslösning	Produkten ska skakas före användning.	Villkoret är till för att produkten ska vara homogen vid tillredning av brukslösning
Vid spridning med bomspruta	Ett anpassat skyddsavstånd ska bestämmas med hjälp av Säkert växtskydds "Hjälpreda vid bestämning av anpassade skyddsavstånd. Lantbruksspruta med bom". Vid spridning närmare än 100 m från sjöar, vattendrag eller öppna diken ska utrustning som reducerar avdriften med minst 50 % användas. Vid användning av avdriftsreducerande utrustning ska skyddsavstånden i hjälpredan läsas i kolumnen för grov duschkvalitet.	Villkoret är till för att skydda vattenlevande organismer.
Vid spridning med handhållen spruta i tunnelodlingar	Vid spridning närmare än 100 m från sjöar, vattendrag eller öppna diken ska tunnelns långsidor vara nedrullade. Alternativt ska applicering ske med sprayskärm.	Villkoret är till för att skydda vattenlevande organismer.
Vid spridning	Växtskyddsmedlet får inte spridas på blommande växter där pollinerande insekter aktivt söker efter föda.	Villkoret är till för att skydda bin och andra pollinerande insekter. Bin söker oftast föda mellan gryning och skymning.
Utformning av tunnelodling	Tunnelodling ska vara ett täckt odlingsutrymme som man kan gå in i men som inte är permanent och där delar av täckmaterialet kan rullas upp. Omfattar inte växthus	